

Öğretmenlere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmenlere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27266>

Özet

Öğretmenlere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği (TOAD), öğretmenlerin eğitim süreçlerinde kullandıkları ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir araç olarak ortaya konmuştur. Ölçek, 22 madde ve dört alt faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye verdikleri önemi, bu süreçlerdeki etkinlik algılarını, geliştirdikleri olumsuz duygular ve deneyimlerini kapsamaktadır. 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilen bu araç, eğitim bilimleri alanında öğretmenlerin profesyonel gelişim ve uygulama yeterliliklerini değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçeği, Ölçme ve Değerlendirme, Öğretmen Tutumları, Psikometrik Geliştirme, Faktör Analizi, Cronbach Alfa, Eğitim Psikolojisi

Yazarlar

İbrahim Hakkı Tezci

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, görev yapmakta olan öğretmenlerin, eğitim sisteminde kritik bir öneme sahip olan ölçme ve değerlendirme süreçlerine karşı geliştirdikleri genel tutumları ve bu tutumların altında yatan psikolojik boyutları güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, öğretmenlerin bu uygulamalara ne kadar değer verdiğini, kendilerini ne kadar yetkin (etkin) hissettiklerini ve bu süreçlerin yarattığı stres veya olumsuz duygusal yükleri saptamayı hedefler.

Elde edilen veriler, eğitim yöneticilerine ve öğretmen eğitimi programlarını yürüten akademisyenlere, ölçme ve değerlendirme konularında hizmet içi eğitimlerin veya pedagojik formasyon derslerinin içeriğini belirlemede ve bu konudaki tutumları iyileştirmeye yönelik stratejiler geliştirmede bilimsel bir temel sağlamaktadır.

Yapı (Construct)

Öğretmenlere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği, öğretmen tutumlarını dört temel psikolojik boyut üzerinden yapılandırılmaktadır. Bu boyutlar, öğretmenlerin mesleki pratiklerini ve pedagojik yaklaşımlarını doğrudan etkileyen kritik alanlardır.

Ölçek, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik genel tutumunu, aşağıdaki dört alt faktörün birleşimi olarak ele alır:

Önem Verme: Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin eğitimel hedeflere ulaşmadaki kritik rolüne ne kadar inandığını ve bu süreçlere ne kadar değer verdiğini ifade eder.

Etkin Olma: Öğretmenlerin, farklı ölçme yöntemlerini kullanma ve sonuçları yorumlama konusunda kendilerini ne kadar yeterli ve yetkin (öz-yeterlik) hissettiklerini gösterir.

Olumsuz Duygu Geliştirme: Ölçme ve değerlendirme süreçlerinin getirdiği bürokratik yük, zaman kısıtlamalar veya başarısızlık korkusu gibi nedenlerle öğretmenlerde oluşan kaygı, stres veya negatif duygusal tepkileri ölçer.

Deneyim: Öğretmenlerin geçmişteki ölçme ve değerlendirme uygulamalarından edindikleri tecrübelerin, mevcut tutumlarını ne ölçüde şekillendirdiğini yansıtır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerlik çalışmaları, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu analiz, ölçeğin teorik yapıya destekleyen ve ölçülmek istenen yapıya doğru bir şekilde temsil eden bir faktör modeline ulaşmayı amaçlamıştır.

Gerçekleştirilen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda, başlangıçtaki madde havuzundan 22 maddelik ve dört faktörden oluşan bir yapıya ulaşılmıştır. Bu dört faktörlü yapı, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının çok boyutlu doğasını istatistiksel olarak doğrulamaktadır. Faktör yükleri ve madde dağılımları, belirlenen alt boyutların birbirinden ayrıştığını ve teorik olarak anlamlı olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik düzeyi, Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin hem bütününde hem de alt faktörlerinde yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin bütününe ait hesaplanan genel Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.886 olarak bulunmuştur. Bu değer, psikometrik açıdan kabul edilebilir ve güçlü bir güvenilirlik düzeyine işaret etmektedir. Alt faktörlere ait katsayılar ise şöyledir:

Faktör 1 (**Önem Verme**): 0.916

Faktör 2 (**Etkin Olma**): 0.909

Faktör 3 (**Olumsuz Duygu Geliştirme**): 0.781

Faktör 4 (**Deneyim**): 0.723

Tüm faktörlerin güvenilirlik katsayılarının 0.70 eğerinin üzerinde olması, ölçeğin alt boyutlarının her birinin ölçtüğü yapıya tutarlı bir biçimde ölçebildiğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde yapısal geçerliği kanıtlamak amacıyla Faktör Analizi (AFA) yöntemi kullanılmıştır. AFA, gizil değişkenleri (faktörleri) ortaya çıkarmak için kullanılan temel bir istatistiksel tekniktir.

Analizler sonucunda ölçek, toplam 22 maddeden ve dört bağımsız faktörden oluşan bir yapıya indirgenmiştir. Bu faktörler, teorik beklentilerle uyumlu olarak adlandırılmış ve şu şekilde tanımlanmıştır: Önem Verme, Etkin Olma, Olumsuz Duygu Geliştirme ve Deneyim. Bu dört faktörlü yapı, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının karmaşık doğasını başarıyla bir şekilde temsil etmektedir.

Araç (Instrument)

Test Türü: Geliştirme Amaçlı Tutum Ölçeği

Format: Yazılı Anket (Kendi Kendini Raporlama)

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçeği (1= hiç katılmam - 5= tamamen katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Çeşitli branş ve kademelerde görev yapan)

Yaş Grubu: Yetişkin (Profesyonel Eğitimciler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de farklı eğitim kademelerinde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle geliştirilmiş, geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış tutum belirleme aracıdır.

Anahtar Kelimeler

Eğitimde Ölçme, Öğretmen Yeterliliği, Tutum Geliştirme, Öz-Yeterlik, Yapısal Geçerlik, Psikolojik Ölçek, Eğitim Bilimleri

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmamıştır.

Kurum E-posta Adresleri: ihtezci@akdeniz.edu.tr

Yazın Adresi: İbrahim Hakkı Tezci (Akdeniz Üniversitesi, Türkiye)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

Kaynak Sempozyum: I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji (UBEST) Sempozyumu, İzmir, Türkiye.

Ölçeğin ticari kullanımı ve izin şartları için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalarda kullanım için kaynak gösterilmesi beklenir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ogretmenlere-yonelik-olcme-ve-degerlendirme-tutum-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Tezci, İ. H. (2019). Öğretmenlere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği geliştirme çalışması. *I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji (UBEST) Sempozyumu Tam Metin Kitabı* içinde (s.408-417). İzmir, Türkiye.

Sempozyum Linki: ubest.deu.edu.tr

Öğretmenlere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek 22 madde ve dört faktörden oluşmaktadır.

Önem Verme

Etkin Olma

Olumsuz Duygu Geliştirme

Deneyim